

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izveniš nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA STEV. 23.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG STEV. 3.

TELEFON STEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Brez diskuzije.

Ni danes v Sloveniji stranke, ki se ne bi postavljale, da je demokratična stranka. Če pa iščete v dejanjih stranke dokaze o njenem demokratičnem pojmovanju politike, pa bo ves vaš trud zaman. In kakršne so stranke, takšno je tudi njih časopisje. Pred volitvami pišejo s plakativnimi črkami: za demokracijo in za demokratične principe, po volitvah pa izginejo v obrambi strankarskih interesov demokratični principi ko kafr.

Dosledno temu tudi vse strankarsko časopisje ne pozna načela diskuzije, ono pozna le polemiko, ki je reducirano na več ali manj duhovito zafrakcijo, a niti najmanj ne služi razbistrenju pojmov. To pa bi moral biti glavni namen vsake polemike. In tako vidimo, da so si »liberalni« in »klerikalni« listi že desetletja v laseh, a kljub temu niso še razčistili niti enega vprašanja, ker se niti ena načelna debata ne izvede do konca, če sploh do nje pride. Zaradi tega tudi nihče ne ve, kakšno stališče zastopa kateri list v tem ali onem vprašanju, ker je stališče lista tako izpremenljivo, kakor se menja stališče stranke. Če je ta v vladi, potem so njeni nazori čez noč desničarski, če pa pride v opozicijo, so zopet čez noč levičarski. In list mora klobčati za stranko celo v vprašanjih, ki z navadno dnevno politiko sploh nimajo nobene zveze. Eno prvih političnih vprašanj je n. pr. priznanje sovjetske Rusije in danes je to vprašanje celo aktualno. Pa povejte kakšno je trenutno stališče naših vodilnih listov v tem vprašanju. Veste samo to, da bo »liberalni« tisk za, če je »klerikalni« proti. V tem je namreč vsa načelnost našega časopisja, razven seveda, če smatramo deklamacije o naprednjakstvu, verstvi in sličnem za načelnost. Pripeti se sicer včasili, da skušajo listi zavzeti tudi svoje stališče, ampak ta poskus umre le prekmalu v nejevolji odločilnih strankarjev.

Najbolj pa se vidi pomanjkanje zmišla za diskuzijo v tem, da strankarsko časopisje ne reagira na nobeno sproženo vprašanje. Predlagali so Nemci kulturno avtonomijo in v interesu naših manjšin je bilo, da se o tem predlogu otvori debata. Ampak naši listi so ta predlog ravno tako prezrli, kakor so se ognili vsaki resni debati o Narodnem svetu, manjšinskem svetu in sto drugih koristnih predlogih, ki so bili predlagani od te ali druge strani.

Posledica vsega tega pa je, da je desorganiziranost naroda vedno večja. Naloga dnevnega časopisja ni samo ta, da informira bralca o vseh nesrečah, ki so se dogodile po svetu, temveč da mu tudi ustvarja zdrav pogled na dogodke, da mu izpopolnjuje njegov življenjski nazor. Kako pa naj časopisje zadosti temu svojemu najodličnejšemu namenu, če pa molči o vseh vprašanjih, ki slučajno ne zanimajo njegovo stranko!

Tako piše naše časopisje, ko da slovenski bralec ne bi imel prav nobene druge potrebe, ko da izve za napake te ali druge stranke. Toda glavna naloga časopisja mora biti zbiranje narodnih sil in njih vodstvo h konkretnemu cilju, da se doseže napredek in s tem blaginjanje.

Temelj vsemu temu pa je diskuzija, ker samo ona razbistri pojme. Kaj nam pomaga na vse zadnje, če se je naše časopisje tehnično še tako izpopolnilo, če pa ne dviga naroda tako, kakor ga je dvigalo nekdanje, ko se ni premagalo niti prvih težkoč. Če bi bili v časih popolne gospodarske nasičenosti, potem bi morali zadovoljstvo, če bi nudili listi bralec samo duhovito polemiko.

Davidovičeva obtožba proti Maksimoviću vložena.

Beograd, 18. marca. Demokratski klub je končno izročil javnosti obtožbo proti notranjemu ministru Boži Maksimoviću. Obtožnica obsega 37 tiskanih pol. Obtožnica je bila izročena že tudi predsedstvu narodne skupščine. Podpisalo jo je 51 poslancev, med njimi 4 zemljoradniki. Trije poslanci Demokratske zajednice obtožnice niso podpisali. To so tisti poslanci, ki so določeni, da bodo izvoljeni v parlamentarni preiskovalni odbor, če narodna skupščina sprejme obtožbo.

Pravniško je obtožnica dobro dokumentirana. V glavnem se opisuje, kako je Boža Maksimović pokazal skrajno brezskrbnost in pasivnost v dolžnostih, ki jih je imel kot načelnik tako važne pogoje državne uprave. S takim pojmovanjem svojih dolžnosti in s takim delovanjem policijskega aparata, ki ga je postavil s tem, da je imenoval uradnike brez moralne in šolske kvalifikacije, je Boža Maksimović vodil troje volitev.

Nato se po vrsti navajajo dejanja, zaradi katerih se Maksimović obtožuje in sicer dejanja pri parlamentarnih volitvah 8. februarja 1925, pri občinskih volitvah v velikem delu države dne 15. avgusta 1926 in slednjič pri volitvah v oblasne skupščine dne 23. januarja 1927. Natančno se navajajo vse nezakonitosti, ki so jih organi Bože Maksimovića izvršili pri teh volitvah. Glavni krivec pri tem je minister policije, ker ni nikoli kaznoval krivic, ki so jih napravili njegovi uradniki.

Finančni odbor sprejel amandmane

Beograd, 18. marca. Včeraj je bila seja vladne večine finančnega odbora, na kateri se je razpravljalo o amandmanih, ki jih je predlagala vlada za finančni zakon. Debatu je dolgo trajala. Končno so bili amandmani vendar sprejeti tudi od poslancev SLS, ki so se najbolj upirali proti predlogu o državnem odboru.

Beograd, 18. marca. Na včerajšnji seja finančnega odbora, ki se je vršila popoldne, so bili sprejeti vsi amandmani vlade k finančnemu zakonu, kolikor so prišli na dnevni red. Amandmani opozicije pa so bili vsi odklonjeni z molivacijo, da je vlada vse zahteve opozicije upoštevala že v svojih amandmanih.

KRALJ SE VRNIL V BEORAD.

Beograd, 18. marca. Sinoči ob pol 12. je došel v Beograd kralj. Na postaji so ga sprejeli notranji ministri Maksimović in še nekateri drugi ministri. Ne ve se, koliko časa ostane kralj v Beogradu. Trde, da se bo mudil tam samo nekaj dni in da bo potem odpotoval v Pariz.

ZA POSPEŠENJE PRORAČUNSKE RAZPRAVE.

Beograd, 18. marca. Danes se sestanejo načelniki parlamentarnih skupin h konferenci, da se sporazumejo o pospešitvi dela na proračunu. Predlagalo se bo, da bi se seje dovršile vsako dopoldne od 9. do 1., popoldne od 4. do 8. in še zvečer od 9. do 12., da bi bil tako proračunski zakon hitreje pripravljen.

Toda mi smo v dobi gradnje, ko je treba popraviti ne samo vse zlo vojne, temveč tudi vse krivice, ki so nam jih usekale mirovne pogodbe. Vse to pa je nemogoče brez velike vere vsega naroda v delo, napredek in pravico. To vero vzbujati in gojiti čut skupnosti ter povečavati zmišlel za delo, to je najvišja naloga časopisja, ki pa te naloge nikdar ne bo doseglo, če bo iz strankarskih vzrokov zanemarjalo diskuzijo, ki je temelj vse demokracije.

V obtožnici se naglašja, da so volitve pravzaprav samo slepilo in pa preskušnja, pred katero se postavlja narod. Narod mora glasovati ali po svojem prepričanju: potem trpi za to, ali pa mora ukloniti glavo in odobravati tisto, česar nikoli ne bi odobral. Tako odda svoj glas tja, kamor bi ga po svoji vesti nikoli ne dal. Pritirali smo stvar tako daleč, da imamo dve vrsti državljanov: one, ki so za vladno in ki jim je dovoljeno vse, in druge, ki so proti njej in ki jih zato pritiskajo in ogrožajo v njihovih pravicah.

Posamezni slučaj v obtožnici so navedeni obširno ter so utemeljeni. Opisujejo se preganjanja tistih občinskih samouprav, ki niso v vladnih rokah.

Navaja se dalje, da so bili uradniki, ki strankarsko niso bili po volji, odpuščeni, čeprav so imeli drugače vso potrebno kvalifikacijo.

Obtožnica se konča s tem, da povdarja kot važno to, da je ta obtožba skrajno sredstvo, ki se uporablja zato, ker so vsa druga sredstva ostala brezuspešna.

Tožitelji podčrtavajo znova dejstvo, da je naš zakon o ministrski odgovornosti različen od prejšnjega srbskega.

Na osnovi vsega vprašanja se zahteva, da se obtožnica prečita v narodni skupščini. Obtoženemu ministru naj se da beseda, da more v svojo obrambo navesti vse protidokaze. Ves postopek naj se izvede popluno v skladu z zakonom o ministrski odgovornosti.

Eden najvažnejših amandmanov, ki je bil sprejet, obsega pooblastilo za finančnega ministra, da sme s posebno uredbo spremeniti zakon o državnem računovodstvu. Opozicija se je temu uprila in zaradi preostre graje je moral predsednik sejo prekiniti in prihodnjo sejo napovedati za danes. Vladna večina finančnega odbora je rešila vprašanje pomorskega oddelka v promelnem ministrstvu tako, da se ta oddelki zopet vzpostavijo. Zgodilo se je, da na energično intervencijo primorskih poslancev. Ta predlog je bil sprejet ter je rešitev tega vprašanja izzvala v vseh krogih veliko zadovoljstvo.

račun o praveč časi izglasovan. Posvetovale se bodo najprej posamezne skupine, potem pa se bo sklepalo.

ZASEDANJE SVETA ZVEZE NARODOV NE BO V BERLINU.

Berlin, 18. marca. Prihodnje zasedanje Sveta Zveze Narodov bo 6. junija v Ženevi. Opustila se je misel, da bi se to zasedanje vršilo v Berlinu. Tam bodo zasedali samo nekateri odbori.

AMERIŠKI KAPITALISTI NE ODPUSTE VOJNIH DOLGOV.

Washington, 18. marca. Finančni minister Melon je napisal odprto pismo na rektorja in profesorje vseučilišča Columbia, ki so zahtevali, da se zaveznikom odpusti povračilo dolgov. Melon pravi v tem pismu, da dobivajo zavezniki od Nemčije ogromne vsote kot vojno odškodnino. Zato je za njega malenkost, če plačajo svoje dolge. Na koncu povdarja, da se vojni dolgovi morajo plačati.

MUSSOLINIJEVA ULICA V BUKAREŠTI.

Bukarešta, 18. marca. Mestno zastopstvo je sklenilo, da eno glavnih ulic v Bukarešti imenuje po Mussoliniju.

Seja skupščine.

Beograd, 18. marca. Včeraj popoldne se je nadaljevala seja narodne skupščine o razpravo o proračunu notranjega ministrstva. Na seji je bilo navzočih kom. poslancev, ki so poslušali prvega govornika dr. Zaničja. Ta se je baval na splošno z notranjim ministrstvom, špejano pa je govoril o samovolji organa tega ministrstva v Novi Gradiski.

Za Zaničem je dobil besedo musliman Selim Baljić, ki je obravnaval vprašanje občin v Bosni in Hercegovini in govoril dalje o zlorabah občinskih komisarjev. Naglašal je, da nosijo tudi radičevci velik del odgovornosti za to.

Radikalni posl. Pera Ivanišević iz Trebinja je nato imel nekatera osebna pojasnila z Baljićem in dejal, da Baljić neresno in tendenciozno opisuje stvari o srežkih načelnikov. V osmih letih se ni mogel usloviti tako dober kader srežkih načelnikov, kakor bi jih želel Baljić.

»Sicer pa imate prav, muslimani,« je nadaljeval Ivanišević, »da se srdite, ker ste Vi poslanci vstopili v Demokratsko zajednico, Vaši volilci pa so prešli v radikalno stranko.«

Ivaniševiću je odgovorjal zopet Salih Baljić z osebnimi pojasnili.

Radičevac Toma Baburić je nato govoril o nepravilnostih policije na Hrvatskem.

Za njim je Stjepan Matijević obravnaval razmere v Dalmaciji.

Radičevac Mžik je napadal notranjega ministra, ker oni še ni rešil vprašanja opcije Čehov, ki žive na našem ozemlju. Čehi niso dobili državljanstva, čeprav so naši bratje, s katerimi živimo v najbolj prijateljskih odnosih.

Med govorom je prišlo do ostrih pojasnjevanj med poslancem Mžikom in notranjim ministrom Maksimovićem, ki je zanikaval Mžikove navedbe. Predsednik je govornika večkrat pozval, naj preneha govoriti, na koncu pa mu je odvil besedo. To je izzvalo hude proteste pri radičevcih. V dvorani je bilo tak čas največ 30 poslancev.

Ob 9. se je seja zaključila. Nadaljuje se seja danes ob 10. dopoldne z istim dnevnim redom.

SOVJETI POPUŠČAJO FRANCOSKIM UPNIKOM.

Pariz, 18. marca. Francosko-sovjetska pogajanja se bodo nadaljevala v soboto v poslopiju ministrstva za zunanje zadeve. Sovjetski poslanik Rakovski odpotuje te dni v Pariz, kjer bo imel važen sestanek s Poincaréjem. V dobro poučenih krogih trde, da bo sovjetska vlada to pol bolj odjenljiva, ker hoče ublažiti proisovjetsko razpoloženje Evrope in preprečiti prekinjenje diplomatskih odnosov z Anglijo. To je edina pol, po kateri mora Moskva priti do kredita, ki ji je za stabilizacijo financ zelo potreben.

ANGLŠKI PARLAMENT ODODRIL VLADNO PROTİKANTONSKO POLITIKO.

London, 18. marca. V spodnji zbornici so odobrili politiko vlade napram Kitajski. Predlog laburistov, da se ustavi nadaljnje pošiljanje čel na Kitajsko, je bil odklonjen. Glasovalo se je z vstajanjem. Za vlado je glasovalo 211 poslancev, proti njej pa 116.

VOJASKA KONTROLA NA MADJARSKEM SE ODPRVI.

Pariz, 18. marca. Dne 21. t. m. ob 11. dopoldne bo seja veleposlaniške konferenice na kateri se bo razpravljalo o ukinjenju vojaške kontrole na Madjarskem.

Aleksander Engel:

Teden sreče.

»Jaz nimam vendar niti vinarja več, razen nakita.«

»Nakit merate svedra obdržati kot spomin na dni sreče. Toda jaz nimam še avto. Prodal ga bom v Nizzi, nakar plačava dolgove v hotelu in se odpeljeva z denarjem, ki nama ostane na Dunaj, svedra v tretjem razredu potniškega vlaka, kajti midva sva uboga. Vi ste prodajalka brez službe in jaz šofer brez avtomobila. Na Dunaju si bom moral kupiti kak star avtomobil in začeti znova.«

»Potem sem vam jaz uničila vašo eksistenco,« pravi Loti.

»Škoda mi morete z eno samo besedo tišočkrat povrniti, gospodična Loti! Postanite moja žena!«

Ljubka in sreča tako željna Loti prestrašeno pogleda Fredyja v lepi obraz. Ne more odgovoriti. Mogoče si je mislila: »Zena avtomobilnega šoferja? Ali naj bo to sreča?« Kakor rečeno, mogoče je, da je to mislila, kajti vrgla se je v travo in začela krčevito jokati, z rekami na obrazu. Fredy, skrivnostni Fredy, pa si je prižgal cigareto in mirno gledal plakačo deklico, ki se je kmalu dvig-

nila, si obrisala solze in pogledala šoferja z jezuiti čmi.

»Povejte vendar enkrat, kdo ste?« zakliče obupano.

Fredy vrže cigareto proč in pravi popolnoma mirno:

»Mož sem, ki tudi išče svojo srečo, toda na svoj način.«

Kljub temu, ali pa zato, ker ljubka Loti še sedaj ni vedela, kdo je ta skrivnostni mož, je zaprla oči, ko je je ta poljubil na dražestna usteca.

(Dalje).

XIII.

Govoritje v elegantnem hotelu se je pognalo v svoj najneumnejši ples. O lepi in zanimivi Dunajčanki ter njenem šoferju se je govorilo na vse mogoče načine. Nekateri so bili mnjenja, da je mlada damica avstrijska aristokratinja, ki je pobegnila s šoferjem in ameriškim avtomobilom od očeta, drugi pa so pripovedovali še slabše reči.

Nastal je prav velik škandal, ki se je končal s tem, da je šofer plačal lepega dne hotelske dolgove in izginil s svojo damo iz hotela. Hotelski sluga je videl, da sta se odpeljala s parnikom v tretjem razredu do Genove. Gospod Bernd Wolfrath pa je odpoštoval že pred nekaj dnevi.

XIV.

Ko sta dospela šofer Fredy in Loti v Genovo, se je vršila tam ravno kar slavnost na čast svetemu Janežu. Ta svetnik je v Genovi tako češčen, da je skoro vsak moški krščen za Janeža Krstnika in da moremo na cestah s presenečenjem poslušati, kako se nazivljejo moški drug drugega z Battisto, ali, kakor zveni to v genovskem dialektu, z Bačiččo.

Ko sta se Loti in Fredy sprehajala po mestu, sta videla na stotine otrok z vejicami oranžnega cvetja v rokah in na stotine preprostih žensk, ki tu ne nosijo klobukov, nego pokrivajo glave z dolgo belo ruto, takozvanim »mezzero«. Žene napravijo tu na tujca s svojimi belimi pokrivali nenavadno četeričen utis. Loti in njen zaročenec sta se povzpela po terasah na koncu mesta; celo stopnice v ozkih ulicah in tlak je iz marmorja. Tu vlada tako marmornato razkošje, da se konji in mule premikajo le s težavo na kot zrcalo gladkih tleh. Loti pa je bila izborne volje, kakor da bi se osvobodila nekaj težkega. Salila se je, da je v tem mestu le preveč kapucinov. Fredy jo je odvedel na samotni prazen prostor, kjer je bila nekdanja fiesca. Ko ji je modro razložil: »Genova je mesto marmorja, pokrito s pepe-

lom preteklosti,« je uporabila priliko, ko ni bilo na trgu nobenega človeka, ga poljubila ter dejala:

»Kako pameten si. Govoriš, kakor pesnik!«

Predno se je zvečer od njega poslovila v foyerju preprostega hotela in se podala spat, mu je dejala tiho:

»Ali veš, da je bil danes najšrečnejši dan mojega potovanja? Tako sem srečna!«

»In povrh tega sva porabila samo sedemdeset lir za ves ta srečni dan,« je dejal Fredy popolnoma resno.

Deklica je živo zardela in stisnila mlademu možu roko:

»Lahko noč, dragi!«

»Lahko noč, Loti!«

XV.

Kako bi rekli človeku, ki je lastnik prekrasne male palače in zapira njene lepe prostore, sam pa stanuje v mali, tesni sobici v podstrešju palače? Vsak razsoden človek bi dejal: tak človek je norč, čudak ali pa pozer! Mnogo je ljudi, ki tako trpe radi revščine, da morajo vzbuhati videz čudak ali pa pozer! Mnogo je ljudi, ki tako bogastva, da lahko živijo. Noben človek nima tega, kar si želi. Težko je, osvoboditi se bogastva, mnogo težje, kakor pa revščine.

(Dalje prihodnjik.)

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

USTANOVLJENA 1900. CENTRALA: LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA. USTANOVLJENA 1900.

Podružnice in Agencije:

Brezice Čelje Črnomelj	Gorica Kranj Logatec	Maribor Metković Novi Sad	Novomesto Prevalje Ptuj	Rakek Sarajvo Slovenjgradec	Split Trst
-------------------------------------	-----------------------------------	--	--------------------------------------	--	----------------------

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Uveljavljena glavica:
Din 50.000.000.—
Rezervni zakladi nad:
Din 10.000.000.—

Brzjavni naslov:
Banka Ljubljana
Telefon št. 261, 413,
502, 503 in 504.

Najboljši šivalni stroj in kolo
je edino le

GRITZNER in ADLER

za dom, obrt in industrijo
v vseh opremanih.

Isotetan plotni stroj DUBIED

Prav v vseh vrstah in izplačen.

Večletna garancija

Delavnica za popravila.
Malo cene, tudi na obroke.

Josip Petelinc
Ljubljana
bivši Prešernovega spomenika.

„Vinocet“

tovarna vinskega kisa,
d. z o. z., Ljubljana,
nudi

najtinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

➔ **ZAHTEVAJTE PONUDBO!** ➔

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje,

TISKARNA „MERKUR“

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 332

Se priporoča za vse v tiskarsko stroko spadajoča dela

TRIKO-PERILO

za moške, žene in otroke,
volna v rami, rokavice,
srajce, dokolenice, nahrbtniki
za tolarje in lovce, dežniki, hodi,
šlani, tepni robci, palice, vilice, noži, škarje,
potrebščine za šivilje, krojače,
čevljarje, in brivce

edino le pri trditvi

JOSIP PETELINC

LJUBLJANA
bivši Prešernovega spomenika.

Najboljši cene! Na voljo in malo!

MALI OGLASI

Za vsako besedo se plaša
50 par. Za debelo tiskano
pa Din 1.—

Premog - čebin
Waltova 1/II. - Telef. 88

Prodaja cenovno
kompletni nemško - angleški slovar in nekaj
angleških knjig. Naslov
pove uprava lista.

Oglasišajte v
„Na odnem
Dnevniku“.

Hektografični aparati, zvitki, masa, črnilo trakovi,

dobite vedno in najceneje pri

LUD. BARAGA, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6. -- Telefon 980.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ustanovljena leta 1889. Telefon št. 16. (GRADSKA ŠTEDIONICA) Poštni ček. 10.533. Ustanovljena leta 1889.

LJUBLJANA, Prešernova ulica

Stanje vložnega denarja nad 250 milijonov dinarjev

sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tek. račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Stanje vložnega denarja nad 1000 milijonov kron

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar neodobitnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naših hranilnicah, ker je denar tu popolnoma varen.